

PÉČE O JIZVY A MOŽNOST KOREKCE JIZEV

JIZVA (LAT. CICATRIX, ANGL. SCAR)

Rána, která zasahuje hlubší vrstvy kůže se vždy hojí jizvou. Jizva, která vznikne po zahojení rány se mění, vyvrává a tento proces může trvat i dva roky. Zpočátku je jizva lehce nad úroveň okolní kůže, tuhá, zarudlá, postupně měkne a bledne. Hojení rány je ovlivněno celou řadou faktorů (typ rány, záněť v ráně, chirurgická technika, vrozená dispozice k hojení...), na kterých závisí vzhled jizvy. Za optimálních podmínek se rána zahojí jemnou, nenápadnou jizvou, která nečiní estetický ani funkční problém. Jizvy však mohou být i „nenormální“ - patologické. Mezi patologické jizvy patří jizvy atrofické, hypertrofické a keloidní.

ATROFICKÁ JIZVA: jizva je roztažená, lehce vkleslá, měkká, povrch je lehce vrásčitý.

HYPERTROFICKÁ JIZVA: jizva se vyklenuje nad úroveň okolní kůže, je tužší, často zarudlá, může svědit nebo pálit.

KELOIDNÍ JIZVA: jizva někdy až bizarních tvarů, rozsáhle přesahující původní rozsah rány, tmavočervená, často svědí a pálí. Nejčastěji se vyskytuje nad hrudní kostí, na ramenou a boltcích, častěji u lidí s tmavší pletí. Příčina není zatím přesně známa.

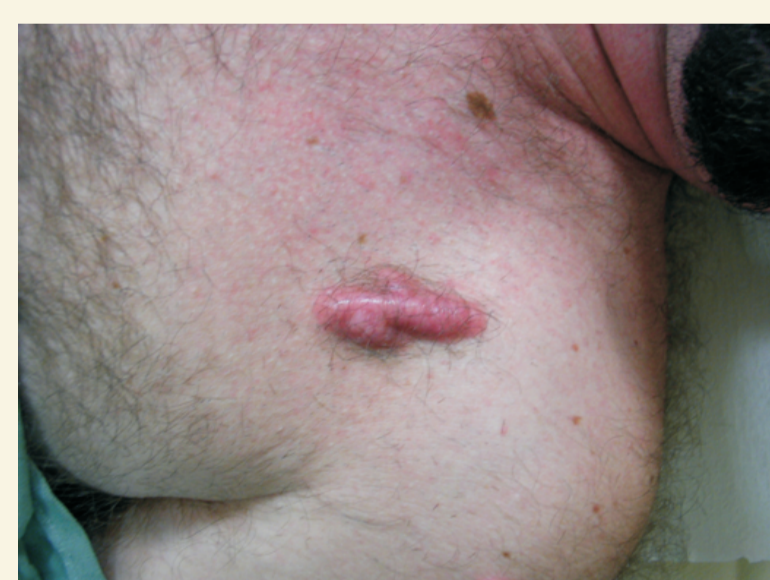
PÉČE O JIZVY

Proces vyvrávání jizvy lze příznivě ovlivnit. Správnou péčí o jizvu jednak urychlíme proces zrání, jednak působíme preventivně proti vzniku patologické jizvy. Slouží k tomu celá řada technik a postupů.

1. Promazávání jizvy. Účelem je bránit vysušování a praskání jizvy. Nejvhodnější jsou mastné krémy (Indulona, Nivea, kalciová mast, borová mast, Infadolan, nesolené vepřové sádlo...). Existuje celá řada krémů na jizvy (Contractubex, Cicatridina...), jejich účinek však není vědecky prokázán. Také je vhodné chránit jizvu před přímým slunečním zářením nejméně tři měsíce, abychom předešli vzniku hyperpigmentované, tmavé jizvy. Vhodné jsou opalovací krémy s faktorem 20 a vyšším.

2. Tlakové masáže. Účinek tlakových masáží na urychlení zrání jizvy je prokázán. Je ovšem nutná správná technika masáže - prstem jizvu stlačíme tak, aby zbledla a tento tlak ponecháme nejméně 10 vteřin. Pak přesuneme prst na další část jizvy až promasírujeme celou jizvu. Prstem po jizvě „nejezdíme“, pouze tlačíme. Jizvu je nutno masírovat nejméně 5x denně.

3. Lepení jizev (taping). Pokud pacient dobře toleruje náplast, je vhodné jizvu dlouhodobě přelepovat hypoalergenní náplastí. Náplast působí jednak stálým jemným tlakem, jednak brání vysušování jizvy a taky drží okraje jizvy u sebe a brání roztahování jizev. Vhodnou náplastí je Leukopore, Micropore, Mefix, Omnifix...

Keloidní jizva ramene

Rok po korekci keloidní jizvy ramene vyříznutím

Kontrahující jizva krku

Nákres tzv. Z - plastiky kontrahující jizvy

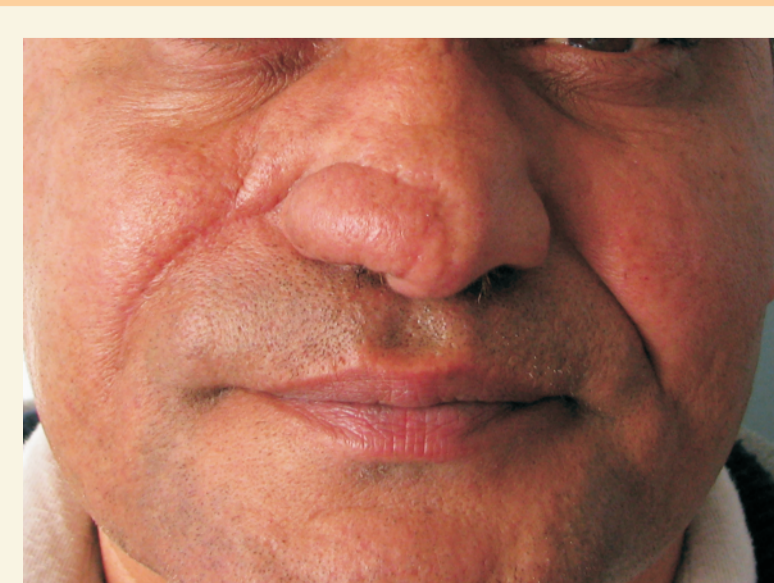
Po ukončení Z plastiky

Jizva bez tahu

Jizvy a defekt nosního křídla po úrazu

Po korekci a doplnění tkání lalůčkem z obličeje

4. Aplikace silikonových gelů. Účinek silikonových gelů na jizvu je prokázán. Silikon existuje jednak ve formě silikonových plátů, nápleků nebo gelů. Existuje celá řada výrobců a typů (Silipos, Mepiform, Topigel, Sillkal, Dermatix Sigel, Siltape...). Pokud je silikon pacientem dobře tolerován, může být aplikován i 18 hodin denně. Silikon působí jemným tlakem, brání vysušování jizvy, některé preparáty (Silipos) vypouštějí jemné oleje, které jizvu promazávají.

5. Existuje celá řada dalších neinvazivních procedur, které mohou hojení ran a zrání jizev příznivě ovlivnit (měkký laser, ultrazvuk, magnetoterapie, biolampa...).

LÉČBA JIZEV

Některé jizvy na výše uvedené techniky nereagují a je nutná léčba. Je několik možností léčby patologických jizev, všechny však patří do rukou specialisty.

1. Aplikace kortikoidů. Do jizvy se injekcí vpravují léky, které mohou způsobit oploštění a zblednutí jizvy.

2. Laserová terapie. Dají se použít různé typy laserů, jejich cílem je „zbroušení“ jizvy do úrovně okolní kůže, zblednutí jizvy a částečné zúžení jizvy.

3. Chirurgická léčba. Některé jizvy je nutno řešit chirurgickým odstraněním a novým sešitím rány. Nutná je pak dlouhodobá výše popsaná péče k prevenci vzniku nové patologické jizvy. Chirurgickou korekci vyžadují i některé normální jizvy, které jsou umístěné nevhodně a omezují funkci nebo svým tahem působí deformace (jizvy nad klouby, na víčkách, rtech...).

4. Mezi další možnosti léčby jizev patří kryoterapie (zmrazování), radioterapie (ozáření) atd.

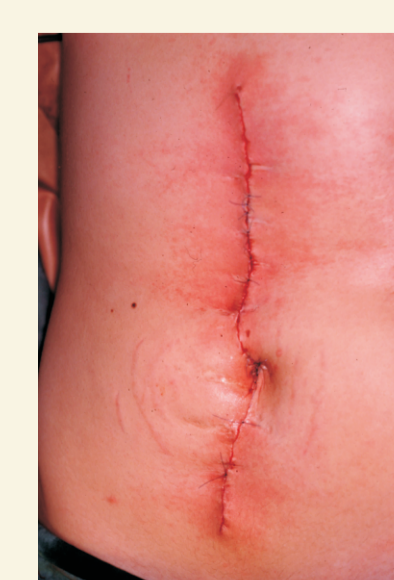
Nápadné čerstvé jizvy obličeje

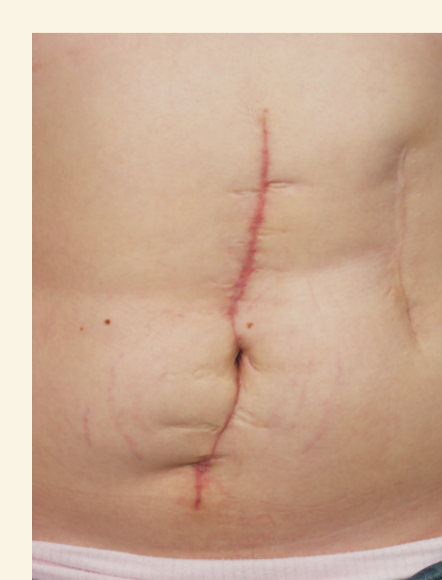
Vyzrálé jizvy rok po úrazu

Rozsáhlá deformující jizva břicha se zašlým pupkem

Rozsáhlá deformující jizva břicha se zašlým pupkem - stav po operaci s korekcí jizvy a rekonstrukcí pupku

Rozsáhlá deformující jizva břicha se zašlým pupkem - stav po zhojení